

A év

Testvéreim! Köszöntelek Benneteket az új munkaév elején: *Jézus legyen veletek!*

Noha már szeptember közepén is túl vagyunk, de az evangélium adja mára a megrázó nyitányt a *munkaévhez*: Jézusnak a *szőlőmunkásokról* szóló példabeszédében.

Az új munkaév kezdetén vizsgáljuk meg különösképpen a *munkához* való viszonyunkat, és felismerve hiányosságainkat, ne fukarkodjunk a bánat és erős fogadás felindításával és a mi szerető Istenünk köszöntésével sem:

Ének: Kyrie... Gloria...

Imádkozzunk! Istenünk, akit Teremtő és Alkotó Istennek ismerünk, és aki az embert is munkára és alkotásra teremtetted, add, hogy megértsük szándékodat ezekben az ínséges időkben is, amelyek várhatók, hogy megtaláljuk a jó megoldásokat, aki élsz és szeretsz...

Evangélium (Mt 20,1-15)

„A mennyek országa hasonlít a gazdához, aki kora reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon szőléjébe. Miután napi egy dénárban megegyezett a munkásokkal, kiküldte őket a szőlőbe. A harmadik óra körül megint kiment, s látta, hogy mások is ácsorognak ott tétlenül a piacon. Megszólította őket: Menjetek ki ti is a szőlőmbe, és majd megadom, ami jár nektek. Azok ki is mentek. A hatodik és kilencedik órában újra kiment, s ugyanígy tett. Amikor a tizenegyedik óra tájban is kiment, megint talált ott ácsorgókat. Megkérdezte tőlük: Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül? Nem fogadott fel minket senki – felelték. Menjetek ki ti is a szőlőmbe – mondta nekik. Amikor beesteledett, így szólt a szőlősgazda vincellérjéhez: Hívd össze a munkásokat, és add ki bérüket, kezdve az utolsók az elsőig. Jöttek tehát, akik a tizenegyedik óra tájban álltak munkába, és fejenként egy dénárt kaptak. Amikor az első jöttek, azt hitték, hogy ők majd többet kapnak, de ők is csak egy-egy dénárt kaptak. Amikor átvették, zúgolódni kezdtek a gazda ellen. Ezek az utolsók csak egy órát dolgoztak – mondták –, s ugyanúgy bántál velük, mint velünk, akik viseltük a nap terhét és hevét. Barátom – felelte egyiküknek –, nem követek el veled szemben igazságtalanságot. Nem egy dénárban egyeztél meg velem? Fogd, ami a tied, és menj! Én az utolsóknak is annyit szánok, mint neked. Vagy nem tehetem a sajátommal azt, amit akarok? Rossz szemmel nézed, hogy jó vagyok?

Megrázó nyitánynak neveztem a szőlőmunkásokról szóló történetet, mely annyi mindenről szól és minden szava telitalálat. Van, amiről szívesen beszélünk, de van, amiről ritkán és akkor sem szívesen szólunk.

1) Van, amiről szívesen beszélünk

A jézusi történetnek több értelme van, és amelyeket szívesen emlegetünk a prédikációban is, azokat ilyen címeken tudnám jellemezni:

Kioktatás. A történetet Jézus a *zsidóknak mondta* és figyelmeztette őket, hogy el ne bízzák magukat. Mert hiába gondolják, hogy ők a régtől kiválasztottak, az Isten szemében a később megtértek is ugyanolyan választott nép.

Lelkizés. A történetnek átvitt értelme a lényeg, ami a *túlvilági jutalmazásról* szól. Jézus azt tanítja, hogy függetlenül a megtérés időpontjától, aki megtér, még ha az utolsó órában történik is, ugyanúgy üdvözülni fog, és megkapja ugyanazt a bért, a mennyországot.

Moralizálás. A történetnek *morális tanítása* is van, mégpedig az, hogy csúnya dolog az irigyeskedés és féltékenység. Akik Isten szőlőskertjében dolgoznak, nem irigykedhetnek egymásra, mert nem lesznek méltók a jutalomra.

Bokorizálás. Ilyen értelmezés is van. Ez az *elvi megfogalmazás*. Ez úgy hangzik, hogy aki megtér, és a Földön építi az Isten Országát, annak mindegy, hogy mikor kezd, mert aki szeret, az automatikusan megkapja a bérét, hisz már magában hordja a szeretet világát, az Isten Országát. Ez így igaz, csak hogy ez egy nagyon általános. (Mi az, hogy „építeni az Isten Országát”?!).

2) Van, amiről ritkán és nem szívesen beszélünk

Ez pedig a történet *szó szerinti* értelme, vagyis amiről konkrétan beszél a jézusi példa. Ezek:

Fizikai munka. A történet a szőlőben való *fizikai munkáról* szól. Pl. olyanról, ami most eszembe jut, és amire annak idején néhány jelenlévővel is ilyen tájt réges-régen elmentünk Oroszba a nagyszüleim szőlőjébe. Dolgoztunk bizony! Igaz, hogy az éppen a szüretelés volt, ami egy napig inkább szórakozásnak tűnt. De azt megtapasztaltuk, hogy a lepergő szemeket egyenként összeszedgetni, aztán a megtöltött puttonyt a hegy lábához lecipelni, a lovas szekérre felönten, aztán a prést tekerni, nem igazán leányálom, főleg, ha napokig tart.

A bevezetőben említett kritika ennek a fizikai munkának hiányáról szólt. Hogy „*nem szokta cigány a szántást*”, de az értelmiségi sem! Pedig a szellemi munka mellett ezt is meg kellene tanulni. Miért is?

Munkanélküliség. Ez a történet is a *munkanélküliekről* szól. Manapság is emlegetik a várható *gazdasági válságot*. Ennek szükségszerű következménye a munkanélküliség. Már valamikor emlegettem, hogy noha kisgyerek voltam, de emlékszem a *harmincas évek* gazdasági válságának következményére. Hogy apámat hónapokig nem láttam, mert Erdélyben, Kárpátalján talált valami munkát és nem tudott hazajönni, mert a hazajövetelre elköltötte volna az egész pénzt, amit keserves munkával megkeresett. El tudjuk képzelni, hogy *közülünk valaki* munkanélkülivé vagy hajléktalanná válik? Képtelenség. Pedig volt idő, hogy többen a diplomával rendelkezők közül is kukáztak, és a legmegvetettebb fizikai munkát végezték, hogy életben tartsák magukat. És nem biztos, hogy saját hibájukból jutottak a munkanélküli vagy hajléktalan sorsra.

Munkahely. A történet a *munkahely hiányáról* is szól. Nincs munka. A technikai fejlődés következtében egyre kevesebb emberre lesz szükség, a „*mesterséges intelligencia és a robotika*” korszaka ezzel fenyeget. Ezen kívül már a gazdasági haladás mítosza is kifűjt, mert a „*fenntartható fejlődés*” álma már megbukott, be kell látni, hogy nincs tovább. Csak évek kérdése a *gazdasági összeomlás*. Kérdés, hogy kiket, mikor és hol temet maga alá.

Bérezés. A történet a *bérekről* is szól. És az *egy dénár*ról szóló történet az egészben a legfelháborítóbb. Főleg azoknak, akik 12 órát dolgoztak és ugyanannyi bért kaptak, mint aki csak egy órát dolgozott. Jézus ezzel a történettel nyilván a *két szellemiséget* akarta ütköztetni: *jogrend szerinti* és a *szeretetrend szerinti* szemlélet különbségét. Ő az utóbbiban jelölte meg a társadalmi problémák megoldását. Az emberiség problémáját nem lehet megoldani jogszabályokkal. *Gyurka testvérünk* mániákusan beszélt arról, hogy a jézuskövetőknek meg kellene elégednie az egy dénárral, vagyis a világ összjövedelmének 7-8 milliárd főre elosztott összegével. Ezt jelenti az *adásról, osztozásról* szóló szöveg, mint jézusi megoldás?!

Az egy dénár és a kommuna.

A fenti magyarázatok közül az *immanens magyarázathoz* tartozik az a fajta olvasat, amivel Gyurka bombázott minket prófétai hevülettel évekig.

Ez pedig, a *példabeszéd szociológiai, társadalmi üzenete*: Az Isten Ország olyan ország, amelyben nincsenek kiváltságok, nincsenek gazdagok és ebből következően nincsenek uralkodók és verekedők. Ebben az országban mindenkinek egy dénár jár, mert nem lehetnek anyagi különbségek. Aki kereszténynek, Jézus követőjének tartja magát, annak meg kell elégednie az egy dénárral. Ha ezt mindenki elfogadná, megszűnne a gazdagság, hatalom és erőszak világa, és eljőne a testvérek szeretet közössége. A Bokornak kell elkezdenie ennek az új világnak megvalósítását az *életközösség, a vagyonközösség* megvalósításával, mert ez az igazi szeretetközösség.

Erre rímel, amit Csányi könyvében (*Az emberi viselkedés*) olvastunk régebben, hogy az ősi társadalmak csoportszerkezete az egalitárius rendszer volt. A közösség tagjai egyenlők voltak, mert minden tag egyenlően részesedett a javakból, határozataikat közös egyetértés alapján hozták stb. (mint mostanság a hutteriek). A *csoporttársadalmak* a népesség növekedése folytán *tömegtársadalmakká* váltak és egyre inkább a hierarchikus rend vált uralkodóvá. Jelenleg gazdaságilag a szabad versenyre alapozott piacgazdaság boldogít vagy boldogtalanít minket. Ebből való szabadulás lehetne Csányi szerint is a *csoporttársadalomhoz* való valamiféle visszatérés (*közösségek a tömegtársadalomban*). Gyurka szerint pedig a Jézus példája és tanítása alapján megélt közösségi életforma, az *élet és vagyonközösség* (kommuna).

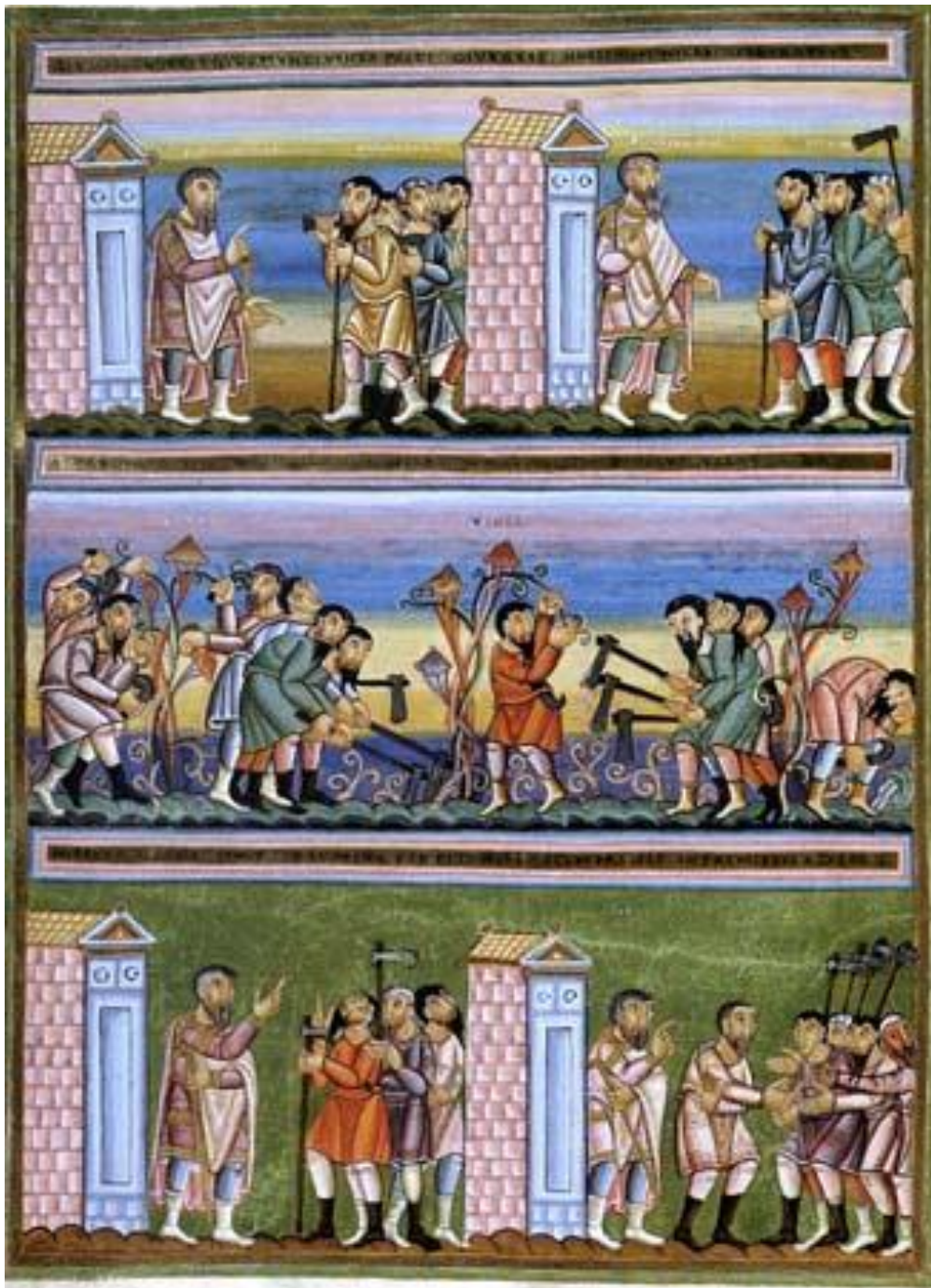
Kell-e *lelkiismeret-furdalásunknak* lenni kommunaügyben? Mert valójában azért nem kell, mert önző, pénzsóvár, hatalomvágyó és agresszív lények vagyunk, akik igenis *gazdagok* akarunk lenni, *kiváltságosak és függetlenek*. Hisz ezért törjük magunkat halálra mi is?

Helytállóak-e lélektani ellenérveink, hogy olyan fokú közelség és közösség, amit egy klasszikus kommuna jelent, *pszichés sérülések* nélkül nem úszható meg? Vagy csak ideológiát gyártunk magunknak a *magunk szabadsága* (?) érdekében?

Összefogás. A történet az *összefogás* szükségességéről is szól, amennyiben a *széthúzást, irigykedést* kárhozzátja. Mi is beszélünk összefogásról a fogyasztói társadalom ellen és az osztó közösség, a szeretetközösség mellett. És nemcsak beszélünk, de szerintem teszünk is. És tenni fogunk, ha akarjuk, ha nem. Tény, hogy önként és szabad akaratból nehezen tudjuk magunkat kivonni a fogyasztói társadalom hatása alól. De eljöhet az idő, amikor rá leszünk *kényszerítve* az igényeink alábadására. Mert így van berendezve a világ, ha a *homo sapiens* esztét veszti is, a világ természeti rendje érvényesülni fog. Mi nem lehetünk eszement emberek. A Bokornak sokkal magasabb küldetése van annál, hogy kényszerből cselekedjék. Meg kell előznünk a bajt legalább ott, ahol ez ránk van bízva. Jó megoldásnak kívánczik az egymáshoz közel lakás, ami segít abban, hogy *szorosabban* összefogjunk. Az *új nemzedéknek* pedig ki kell köszörsülnie azt a csorbát, amit mi a kényeztetéssel, az igények fokozásával és egyéb mulasztásainkkal az életünk rendjében ejtettünk.

--- Testvéreim! Ha már az új munkaév kezdetén vagyunk, nekünk is szól a felhívás, a Szőlősgazda szava: „*Mit ácsorogtok itt tétlenül? Menjetek ti is a szőlőmbe!*” A sok lehetőség közül mi lesz a munkatervünk?

[Kovács László *elmélkedése elhangzott 2026. szeptember 20-án a Bokorportán, online csatlakozási lehetőséggel*]

A szőlőskerti munkások példázata
 az echternachi *Codex Aureus*ból,
 a szerző ismeretlen, kb. 1030-1050
 Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum